

Aalborg, den 12. november 2016

Til

Uddannelses- og Forskningsudvalget

Folketinget

Christiansborg

Taxameterfinansieringen af de videregående uddannelser skal revideres og eventuelle nye kriterier skal tillempe. Hvad der ikke tales så meget om er, at taxametrene i mange år har været skævvredet mellem uddannelserne. Dette blev midlertidigt forsøgt genoprettet i 2009 for de laveste taxametre, men produktivitetskrav har allerede taget livet af dette løft. Derfor er der brug for en ny finansieringsmodel.

Rygterne vil vide, at kvalitet er udgået som kriterium for de embedsmænd, der arbejder med et nyt forslag til finansiering af de videregående uddannelser. Efter sigende kan de ikke finde ud af, hvad det er og hvorledes den kan måles. Dermed fjerner det forventede oplæg sig fra regeringsgrundlaget, hvori det hedder, at "kvalitet og relevans" skal indgå i et nyt finansieringsgrundlag.

Det kan undre, at tildeling af taxametre i det hele taget skal ske efter mere eller mindre fikse principper, som det kan være svært at lave mål for. Hvorfor egentlig ikke bare tage udgangspunkt i en simpel analyse af de gældende taxametre og foretage en vurdering af, om disse svarer til, hvad det koster at producere videregående uddannelser? Der er vel ikke brug for to typer instrumenter for at dimensionere de videregående uddannelser?

Omprioreringsbidraget fra finansloven for 2016 blev som forventet videreført i finanslovsforslag 2017 til 2020, hvilket betyder en reduktion af bevillingerne med 2 % pr. år. I rene tal betyder dette, at det laveste taxameter som typisk gives til samfundsfag og humaniora reduceres fra 44.787 kr. i 2016 til 44.000 kr. i 2017, medens taxametret på de teknisk-naturvidenskabelige områder reduceres fra 94.124 kr. i 2016 til 92.400 kr. i 2017. De våde områder får således et langt højere taxameter pr. leveret Studenterårsværk (STÅ) end henholdsvis humaniora og samfundsvidenskab.

McKinsey & Co fremlagde i juni 2009 rapporten "Analyse af universiteternes og sektorforskningsinstitutionernes finansiering og organisering", som stadig er interessant læsning. For det første viste analysen, at de fulde omkostninger for de valgte eksempeluddannelser gennemsnitligt oversteg uddannelsernes respektive taxametertakster, og at der var stor variation i totale omkostninger per STÅ.

For det andet viste der sig at være stor variation i undervisningsmængden på tværs af og inden for taxameterniveauerne. Et påvist lavere antal undervisningstimer på humaniora og samfundsfag gør sig gældende på trods af, at det faste videnskabelige personale gennemsnitligt anvender en større del af deres tid på uddannelse på de tørre end på de våde områder.

For det tredje forklarer de indirekte omkostninger forbundet med eksempeluddannelserne en del af forskellene i omkostningerne per eksempeluddannelse. 60 % af forskellen mellem det laveste og højeste taxameter kan forklares ved omkostninger til laboratoriefaciliteter og våde bygningsarealer, altså en overfinansiering af de våde områder.

Med baggrund i, at en del af undervisningen i 2009 tydeligvis finansieres af forskningsmidler på humaniora og samfundsfag blev de laveste taxametre således midlertidig hævet med 5000 kr. Det lykkedes et flertal i folketinget at finde penge til et løft på 5.000 kr. pr. STÅ indfaset i årene 2010-2012 og finansieret via globaliseringspuljen for forskning (med 100 mio. kr. i årene 2010-2012) suppleret med midler fra den centrale forskningsreserve. Frem til 2016 har taxametret været hævet med dette beløb, men samtidig er det samlede taxameter blevet reduceret med 2 % om året, hvilket reelt indebærer, at de 5000 kr. er spist op. På trods heraf er det dog endnu ikke afklaret om 5000 kr.-løftet endeligt fastholdes!

Læren af dette er, at hvis McKinsey's rapport blev ajourført, så er konklusionen, at humaniora og samfundsvidenskab igen er klart underfinansieret og at der fortsat er en overfinansiering af de teknisk-naturvidenskabelige områder.

På baggrund af alt det materiale, der findes om finansiering af uddannelser, kan det ikke være svært at opstille en relativt simpel finansieringsmodel, der består af 2 dele. For det første, en basismodel, der udtrykker, hvad det koster at finansiere en videregående forskningsbaseret uddannelse, som primært består af forelæsninger, øvelser og/eller projektarbejde.

Oven på denne basismodel, kan der lægges en tillægsfinansiering, som er afhængig af dokumenterede behov for laboratoriefaciliteter og våde bygningsarealer.

I betragtning af, at de hidtidige taxameter mere eller mindre er bestemt af historiske tilfældigheder er det på tide, at få etableret en model, der er mere omkostningstro. Det vil sige en model, hvor der skabes mere sammenhæng mellem de reelle omkostninger og det taxameter, der kan udløses til de enkelte uddannelser.

Dette kan give anledning til at nedbringe overfinansieringen af de våde uddannelser, men kan sikkert også føre til en nødvendig og fair, men *omkostningsneutral* omfordeling af midlerne til finansiering af alle videregående uddannelser.

Jeg stiller mig gerne til rådighed for eventuel uddybning af disse synspunkter

Mange hilsner

Mogens Ove Madsen

Formand for Akademisk Råd

Studienævnsformand, Oecon-studiet

Aalborg Universitet